

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף יב

כרכים / כפרים: בית הכנסת שבכרכים (= ערים גדולות) לא נטמא בנגעים, לפי שמתקבצים שם הרבה אנשים ממקומות רבים ואין לבית הכנסת בעלים מיוחדים. לעומת זאת בית הכנסת שבכפרים כל בעליו ניכרים, והרי הוא כבית השותפים שנטמא בנגעים.

ירושלים לא נטמאת בנגעים, לפי שנאמר "וְנִתְּתִי נֶגַע צָרַעַת בְּבַיִת אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם", וירושלים לא ניתנה לאחוזת לשבט מסוים (= "לא התחלקה לשבטים"), אלא כל השבטים שוים בה. ולדעת רבי יהודה ירושלים כן התחלקה לשבטים, ורק בית המקדש לא ניתן לשבט מסוים (= כשדוד קנה את מקום המקדש הוא גבה את הכסף מכל שבט ושבת) ולכן אינו נטמא בנגעים.

חכמים ורבי יהודה הנ"ל נחלקו במחלוקת תנאים, וכפי ששינו בברייתא: שבחלקו של שבט יהודה היה הר הבית וכו', ובחלקו של שבט בנימין היה האולם וכו', והמזבח היה בנוי בחלקם של יהודה ובנימין. הרי שלדעת ברייתא זו ירושלים התחלקה לשבטים.

ויש ברייתא הסוברת שירושלים לא התחלקה לשבטים: אין בעלי בתים בירושלים משכירים בתים לעולי הרגל, לפי שירושלים אינה שלהם אלא של כל ישראל. ולדעת ר"א בר צדוק אפילו את המיטות הם לא משכירים, וכדי שהם יתנו לעולי הרגלים את המיטות בעון יפה תיקנו שהבעלי בתים נוטלים את עורות הקדשים שעולי הרגלים שוחטים בירושלים.

קושיא על החילוק בין בתי כנסת של כרכים לשל כפרים:

והרי רק לאחר שכבשו את הארץ, וחילקה לשבטים, ולבתי אבות (= למשפחות), וכל אחד מכיר את שלו כלומר שחילקו את אחוזת המשפחה ביניהם, אז הבית נטמא בנגעים, אבל אם עדיין לא יחדו לו את ביתו אין הוא נטמא בנגעים, שנאמר "וּבֵּא אִשָּׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לְפָנָיו לְאֹמֶר כִּנְגַע נִרְאָה לִי בְּבַיִת", כלומר בית שמיחד לו, א"כ נמצא

(המשך בדף הבא ↓)

שאף בית כנסת של כפרים לא נטמא בנגעים שהרי הוא לא מיוחד למישהו אחד. אכן מכח קושיא זו הגמרא חוזרת בה ואומרת כפי שתירצנו בתחילה - שבית כנסת שיש בו בית דירה לחזן נטמא בנגעים, ושאין בו בית דירה אינו נטמא בנגעים.

ומתקינין לו כהן אחר: הגמרא מבררת מה קורה כאשר הכהן הגדול נטמא, איך מחנכים (=מכשירים) את הכהן החליפי להיות כהן הגדול, כלומר הרי עד עכשיו הוא היה כהן הדיוט והיאך הוא נהפך להיות כהן גדול?

ביום כיפור חלק מהעבודות של הכהן הגדול נעשו בבגדי זהב (בשמונה בגדים), וחלק בבגדי לבן (בארבעה בגדים). אם הכהן החליפי יעבוד עבודה בשמונה בגדים - כמו הקרבת תמיד של שחר - הוא יחונך בזה לכהן גדול. ואז כאשר הוא יעבוד את עבודת יום כיפור הוא כבר יהיה כהן גדול. הבעיה היא כאשר אירע פסול בכהן הגדול אחרי הקרבת התמיד, והעבודה הבאה אחריה צריכה להיעשות בבגדי לבן - שהם ארבעה בגדים כמו בגדיו של כהן הדיוט, ואם כן אין בלבישתם חינוך לכהונה גדולה?

באבנט: האבנט של כהן גדול של כל השנה היה של כלאיים, ושל יום כיפור היה של בוך. לגבי האבנט של כהן הדיוט נחלקו הדעות, האם האבנט של כהן הדיוט כל השנה היה של כלאיים (כמו של כהן גדול כל השנה) או של בוך (לא כמו של כהן גדול של השנה שהיה של כלאיים). לדעה שהאבנט היה של כלאיים - אם כן כאשר יעבוד הכהן החליפי בארבעה בגדי לבן ככהן הדיוט, יהא הבדל ביניהם באבנט שהוא של בוך, וזה יהיה החינוך שלו לכהונה גדולה.

מהפך בצינורא: ילבש הכהן הגדול החליפי שמונה בגדים ויעשה 'קירוב עבודה' - יהפוך במזלג את אחד מאיברי קרבן התמיד שעל המזבח כדי שימהרו להתעכל (הקטרת האיברים על המזבח 'עבודה' היא, ופעולת הזירוז להתעכל היא 'קירוב עבודה') - ומכיון שזר שעשה זאת חייב מיתה, יש בזה חינוך לכהונה גדולה כשעושה זאת עם שמונה בגדי כהן גדול.

עבודתו מחנכתו: עצם עבודת יום כיפור הכשירה רק בכהן גדול - מחנכת את הכהן החליפי להיות כהן גדול כאשר עובד אותה, גם כאשר אין הבדל בין בגדיו לבגדי כהן

(המשך בדף הבא ↓)

הדיוט.

כי **אתא רב דימי**: מביא את המחלוקת באבנטו של כהן הדיוט, בין התנאים רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון, אך לא מפרש מי מהם אמר מה. הגמרא רוצה להוכיח מדבריו של רבי במקום אחר 'שאין הבדל בין בגדיו של כהן גדול להדיוט אלא אבנט' - ובהכרח כוונתו לעבודת הכהן הגדול ביום כיפור בארבעה בגדי לבן, וההבדל היחיד ביניהם הוא האבנט; של כהן גדול של בוך, ושל כהן הדיוט של כלאיים. מכאן שרבי הוא הסובר שאבנטו של כהן הדיוט של כלאיים.

הגמרא דוחה. אבנטו של כהן הדיוט של כל השנה היה של בוך, וההבדל הוא בינו לכהן גדול כל השנה שהיה של כלאיים. וכוונת דברי רבי אין הבדל בבגדים הדומים בין הכהנים (ארבעה בגדי לבן) אלא באבנט.

כי **אתא רבין**: הביא את המחלוקת הנ"ל ופירש מה אמר כל אחד; רבי סובר של כלאיים, ורבי אלעזר בר"ש סובר של בוך.

על בשרו: בעבודת תרומת הדשן כתוב 'ולבש הכהן מדו בד (=כתונת) ומכנסי בד ילבש על בשרו'. המילה 'ילבש' השניה מיותרת. ונחלקו הדעות מה באה ללמד. רבי דוסא סובר ללמד שארבעה בגדי לבן שעבד בהם הכהן הגדול ביום כיפור, מותרים לשימוש לכהן הדיוט כל השנה. רבי חולק עליו מכיון שהאבנט של הכהן גדול אינו כשל הדיוט. מכאן שדעת רבי שהאבנט של כהן הדיוט היה של כלאיים. (ולדעתו 'ילבש' ללמד שאפילו בגדים שנשחקו כשרים).

אירע בו פסול: כאשר מינו כהן אחר תחת הכהן גדול לשמש ביום כיפור - נחלקו הדעות מה מעמדו של הכהן החליפי לאחר יום כיפור. האם הוא ממשיך להיות כהן גדול, או שמא חוזר להיות כהן הדיוט?

משום איבה: לדעת רבי יוסי אי אפשר לתת לכהן החליפי לשמש בכהונה גדולה יחד עם הכהן הגדול, משום שהדבר יעורר איבה ביניהם. אבל לאחר שמת הראשון ישמש השני, ואיננו חוששים לאיבה בעקבות כך שכל הזמן יצפה הכהן השני מתי ימות הראשון כאישה שהיא צרה לחברתה (=צרה מחיים).